

Förbränningsanläggning för hela djurkroppar

Detta dokument är en sammanställning av delar ur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen

Dokumentet visar utdrag ur ovan nämnda förordningar och är avsett att vara ett hjälpmedel. Om texten i någon del visar sig inte överensstämma med lagstiftningen hänvisas till aktuell lagstiftning.

Texten rör bara anläggningar som förbränner hela djurkroppar d.v.s. i första hand kremeringsanläggningar och pannor som bränner gårdens egna döda djur (så kallade "gårdspannor").

Med behörig myndighet avses Jordbruksverket om inget annat anges.

För införsel till Sverige av döda djur för förbränning finns särskilda regler. Ta kontakt med Jordbruksverket om detta är aktuellt.

För att leva upp till den lagstiftning som reglerar animaliska biprodukter ska den driftsansvarige och anläggningen uppfylla följande:

Grundläggande krav¹

Den driftsansvarige² ska i registreringssyfte innan denne inleder verksamhet till den behöriga myndigheten anmäla alla anläggningar som denne har kontroll över och som kommer att bortskaffa animaliska biprodukter³ i form av hela djurkroppar, samt tillhandahålla den behöriga myndigheten information om vilken kategori av animaliska biprodukter som denne kommer att ha under sin kontroll och vilken typ av verksamhet som kommer att bedrivas.

Den driftsansvarige ska vidare tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om dessa anläggningar samt anmäla till den behöriga myndigheten alla större ändringar i verksamheten, såsom eventuell nedläggning av befintlig anläggning.

Den driftsansvarige ska, i de företag som står under deras kontroll, se till att de döda djur som tas emot hanteras i enlighet med denna förordning.

Den driftsansvarige ska se till att anläggningar som de har kontroll över och som bedriver en verksamhet som innebär förbränning eller samförbränning av djurkroppar, andra än sådana anläggningar med drifttillstånd enligt direktiv 2000/76/EG, godkänns av den behöriga myndigheten.⁴

Egenkontroller

Den driftsansvarige ska inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av förordningen. Denne ska se till att inga animaliska biprodukter som misstänks eller påvisas inte följa förordningen sänds från anläggningen för annat än bortskaffande.

¹ Hämtat ur artikel 4, 23, 24 och 28 i förordning (EG) nr 1069/2009.

² *driftsansvarig*: de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.

³ *animaliska biprodukter*: hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma.

⁴ Direktiv 2000/76 har ersatts av direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar). Detta direktiv har införlivats i förordning (2013:253) om förbränning av avfall där det i 17 § anges att djurkroppar är undantagna. Tolkningen är att det ska röra sig om djurkroppar som är hela eller i bitar. Slaktbiprodukter omfattas inte av undantaget utan ska förbrännas som avfall enligt miljölagstiftningen.

Kap. I Allmänna krav

Nedan följer de särskilda krav som ställs på förbränningsanläggningar av detta slag och på verksamhet vid dessa⁵

Avsnitt 1 Allmänna villkor

- 1) Driftansvariga för de förbrännings- eller samförbränningsanläggningar som avses ska se till att följande hygienvillkor uppfylls i de anläggningar de har under sin kontroll:
 - a) Animaliska biprodukter ska bortskaffas så snart som möjligt efter ankomsten i enlighet med de villkor den behöriga myndigheten fastställt. De ska lagras på ett ändamålsenligt sätt fram till bortskaffandet, i enlighet med de villkor den behöriga myndigheten fastställt.
 - b) För att risker för kontaminering ska kunna undvikas ska anläggningarna ha lämpliga möjligheter till rengöring och desinficering av behållare och fordon, företrädesvis i ett särskilt utrymme varifrån avloppsvattnet bortskaffas i enlighet med unionslagstiftningen.
 - c) Anläggningarna ska vara placerade på hårt, väl-dränerat underlag.
 - d) Det ska finnas tillfredsställande skyddsanordningar mot skadegörare såsom insekter, gnagare och fåglar. Det ska i detta sammanhang användas ett dokumenterat program för bekämpning av skadegörare.
 - e) Personalen ska ha tillgång till lämpliga installationer för personlig hygien, såsom toaletter, omklädningsrum och tvättställ, om detta är nödvändigt för att undvika risk för kontaminering.
 - f) Det ska ha införts dokumenterade rengöringsrutiner för alla delar av anläggningen. Det ska finnas lämplig utrustning för rengöring och lämpliga rengöringsmedel.
 - g) Hygienkontrollen ska omfatta regelbundna inspektioner av miljön och utrustningen. Inspektionsscheman och resultat ska vara väl dokumenterade och ska sparas i minst två år.
- 2) Driftansvariga för förbrännings- eller samförbränningsanläggningar ska vidta alla nödvändiga försiktighetsåtgärder i fråga om mottagandet av animaliska biprodukter för att förhindra eller, så långt det är praktiskt möjligt, begränsa direkta risker för människors eller djurs hälsa.

⁵ Hämtat från bilaga III i förordning (EU) nr 142/2011. Texten har anpassats med anledning av att denna information enbart rör hela djurkroppar.

- 3) Djur får inte ha tillträde till anläggningen eller till de döda djuren som väntar på förbränning eller samförbränning eller till aska som uppstått vid förbränningen eller samförbränningen av animaliska biprodukter.
- 4) Om förbrännings- eller samförbränningsanläggningen är belägen på ett jordbruksföretag med animalieproduktion gäller följande:
 - a) Förbrännings- eller samförbränningsanläggningen och djuren samt deras foder och strö ska hållas fullständigt åtskilda, där så är nödvändigt med hjälp av staket.
 - b) Den utrustning som används för att driva förbränningsugnen får endast vara avsedd för detta ändamål och får inte användas någon annanstans på jordbruksföretaget, alternativt rengöras och desinficeras innan den används för andra ändamål.
 - c) Personal som arbetar på anläggningen ska byta ytterkläder och skor innan de hanterar djur eller foder.
- 5) Lagring av animaliska biprodukter som väntar på förbränning eller samförbränning och av aska ska ske i övertäckta, korrekt identifierade och, i tillämpliga fall, läckagefria behållare.
- 6) Animaliska biprodukter som inte förbränts fullständigt ska förbrännas igen eller bortskaffas i enlighet med artiklarna 12 eller 13 i förordning (EG) nr 1069/2009⁶ på annat sätt än genom bortskaffande i en godkänd deponi.

Avsnitt 2 Villkor för driften

Förbrännings- eller samförbränningsanläggningarna ska utformas, utrustas, byggas och drivas på ett sådant sätt att temperaturen på förbränningsgaserna höjs på ett kontrollerat och homogent sätt även under de mest ogynnsamma förhållandena, till en temperatur på 850 °C i minst 2 sekunder eller 1 100 °C i 0,2 sekunder, uppmätt i omedelbar närhet av innerväggen till förbrännings- eller samförbränningskammaren eller vid någon annan av den behöriga myndigheten godkänd representativ punkt i förbrännings- eller samförbränningskammaren.

Avsnitt 3 Restprodukter från förbränning och samförbränning

1. Restprodukter från förbränning och samförbränning ska minimeras i fråga om mängd och skadlighet. Sådana restprodukter ska, i tillämpliga fall, återvinnas direkt i anläggningen eller utanför denna i enlighet med relevant unionslagstiftning eller bortskaffas i en godkänd deponi.
2. Torra restprodukter, inbegripet stoft, ska transporteras och mellanlagras på ett sådant sätt att spridning i miljön förhindras, t.ex. i slutna behållare.

⁶ I dessa artiklar anges generellt hur kategori 1- och kat. 2-material ska bortskaffas. Vilken kategori de döda djuren tillhör framgår av artikel 8 respektive 9 i samma förordning.

Avsnitt 4 Mätning av temperatur och andra parametrar

1. Det ska finnas metoder för övervakning av parametrar och förhållanden som är relevanta för förbrännings- eller samförbränningsprocessen.
2. Temperaturmätningsskraven ska fastställas i den behöriga myndighetens godkännande eller i de tillhörande villkoren.⁷
3. All automatiserad utrustning för övervakning ska kontrolleras och årligen provas med avseende på funktion.
4. Alla mätvärden avseende temperatur ska registreras och återges på ett lämpligt sätt så att den behöriga myndigheten, enligt förfaranden som samma myndighet beslutar om, kan kontrollera att de tillåtna driftsvillkoren i denna förordning efterlevs.

Avsnitt 5 Onormala driftsförhållanden

Den driftansvariga ska i händelse av haveri eller vid onormala driftsförhållanden i en förbrännings- eller samförbränningsanläggning inskränka eller stoppa driften så snart detta är praktiskt möjligt, till dess att normal drift kan återupptas.

Kap. II Anläggningar med hög kapacitet

Avsnitt 1 Särskilda villkor för driften

Förbrännings- eller samförbränningsanläggningar där endast animaliska biprodukter bearbetas med en kapacitet på över 50 kg per timme (högkapacitetsanläggningar) ska uppfylla följande villkor:

- a) Varje linje i anläggningen ska vara utrustad med minst en hjälpbrännare. Denna brännare ska starta automatiskt när temperaturen på förbränningsgaserna sjunker under 850 °C respektive 1 100 °C efter den sista inblåsningen av förbränningsluft. Den ska också användas under anläggningens start- och stoppförlopp för att säkerställa att en temperatur på 850 °C respektive 1 100 °C upprätthålls under hela förloppet och så länge som det finns oförbränt material i förbrännings- eller samförbränningskammaren.

⁷ Temperaturmätningsskraven framgår av 2 kap 14 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattningsmed animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Där anges det att en anläggning som saknar utrustning för temperaturmätning, årligen ska genomgå en mätning av temperaturen under normal drift. Mätningen ska utföras av en person med yrkesmässig kompetens för uppgiften, som ska utfärda ett intyg om att pannan uppfyller temperaturkraven. För anläggningar som har utrustning för temperaturmätning gäller att utrustningen ska kalibreras minst vart tredje år av en person med yrkesmässig kompetens för uppgiften, som dokumenterar att kalibrering utförts. Intyg om utförd mätning av temperaturen respektive dokumentation om utförd kalibrering ska sparas i minst tre år av den driftansvarige.

- b) När animaliska biprodukter i en kontinuerlig process tillförs förbrännings- eller samförbränningskammaren, ska anläggningen drivas med ett automatiskt system som förhindrar att animaliska biprodukter tillförs under startförloppet innan en temperatur på 850 °C respektive 1 100 °C uppnåts, och alltid när temperaturen inte kan upprätthållas.
- c) Den driftansvariga ska driva förbränningsanläggningen på ett sådant sätt att en så hög förbränningsgrad uppnås att den totala halten organiskt kol i slaggen och bottenaskan är mindre än 3 % eller glödningsförlusten är mindre än 5 % räknat på torr vikt. Vid behov ska lämpliga förbehandlingsmetoder användas.

Avsnitt 2 Utsläpp av avloppsvatten

- 1. Högkapacitetsanläggningar, inklusive tillhörande lagringsutrymmen för animaliska biprodukter, ska utformas på ett sådant sätt att otillåtet och oavsiktligt utsläpp av förorenande ämnen i mark, ytvatten och grundvatten förhindras.
- 2. Det ska dessutom finnas kapacitet att lagra förorenat dagvatten från anläggningsområdet eller vatten som förorenats i samband med spill eller brandbekämpning.

Driftansvariga ska vid behov se till att sådant dag- och avloppsvatten, om nödvändigt, kan testas och behandlas innan det släpps ut.

Kap. III Anläggningar med låg kapacitet

Förbrännings- och samförbränningsanläggningar där endast animaliska biprodukter bearbetas med en kapacitet på under 50 kg animaliska biprodukter per timme eller per sats (lågkapacitetsanläggningar) ska uppfylla följande villkor:

- 1) De får endast användas för bortskaffande av
 - i) döda sällskapsdjur enligt artikel 8 a iii i förordning (EG) nr 1069/2009,

- ii) kategori 1-material enligt artikel 8 b⁸, e och f, kategori 2-material enligt artikel 9⁹ eller kategori 3-material enligt artikel 10¹⁰ i den förordningen, och
 - iii) döda, individuellt identifierade hästdjur från anläggningar som inte är föremål för hälsorestriktioner i enlighet med artikel 4.5 eller 5 i direktiv 2009/156/EG¹¹, om detta godkänns av medlemsstaten.¹²
- 2) När kategori 1-material enligt artikel 8 b i förordning (EG) nr 1069/2009 tillförs lågkapacitetsanläggningen ska denna vara utrustad med en hjälpbrännare.
 - 3) De ska drivas på så sätt att de animaliska biprodukterna helt och hållet reduceras till aska.

Förutom ovan nämnda krav måste de krav som förordningen ställer när det gäller insamling, transport och spårbarhet uppfyllas¹³

⁸ Hela kroppar eller delar av döda djur som innehåller specificerat riskmaterial vid tidpunkten för bortskaffandet. Vad som är specificerat riskmaterial (SRM) framgår av förordning (EG) nr 999/2001. Information om SRM kan också hämtas från www.jordbruksverket.se. Notera att de endast är de djur som anges under artikel 8 b och som också innehåller specificerat riskmaterial som får förbrännas i anläggningen.

⁹ Sådana döda djur som omfattas av förordningen men som inte är kategori 1- eller 3-material t.ex. i normalfallet döda grisar och fjäderfä.

¹⁰ Sådana hela döda djur som är kategori 3. Det kan röra sig om insekter eller möss, råttor och kaniner som inte är kategori 1 genom att de är försöksdjur och som inte heller är kategori 2.

¹¹ Rådets direktiv 2009/156/EG av den 30 november 2009 om djurhälsovillkor vid förflyttning och import av hästdjur från tredjeland. Detta har upphävts genom och ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag").

¹² Jordbruksverket har inte godkänt förbränning av häst i lågkapacitetsanläggning.

¹³ Dessa har hämtats från artikel 21 och 22 i förordning (EG) nr 1069/2009 samt från bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011. Sådant som ansetts vara irrelevant när det gäller just denna typ av förbränningsanläggningar har tagits bort. För fullständig information hänvisas till respektive förordning. Om anläggningen enbart används för förbränning av djurkroppar från den gård på vilken förbränningsanläggningen befinner sig kan Jordbruksverket tillåta enklare förfaranden när det gäller handelsdokument och märkning av behållare. Register över mängden förbrända djurkroppar måste dock alltid föras.

INSAMLING, TRANSPORT OCH SPÅRBARHET

Grundläggande krav¹⁴

Insamling och identifiering beträffande kategori och transport

Den driftsansvarige¹⁵ ska utan onödigt dröjsmål samla in, identifiera och transportera de döda djuren under sådana förutsättningar att risker för människors och djurs hälsa undviks. Den driftsansvarige ska se till att animaliska biprodukter under transporten åtföljs av ett handelsdokument.

Handelsdokument som åtföljer animaliska biprodukter under transport ska innehålla åtminstone uppgift om ursprunget till, bestämmelseorten för och mängden av sådana produkter och en beskrivning av de animaliska biprodukterna och deras märkning, om sådan märkning krävs enligt denna förordning.¹⁶

Spårbarhet

Den driftsansvarige ska föra register över sändningarna och de åtföljande handelsdokumenten eller hälsointygen.

De driftansvariga som avses ovan ska ha system och rutiner för att identifiera de driftansvariga från vilka de mottagit leveranser.

Denna information ska göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna på begäran.

Kap. I Insamling och transport

Avsnitt 1 Fordon och behållare

- 1) Animaliska biprodukter ska samlas in och transporteras i förseglade, nya förpackningar eller övertäckta, läckagefria behållare eller fordon.
- 2) Fordon och returbehållare samt all återanvändbar utrustning och alla återanvändbara apparater som kommer i kontakt med animaliska biprodukter ska hållas rena. Såvida de inte är förbehållna transport av vissa animaliska biprodukter eller därav framställda produkter så att korskontaminering förhindras ska de
 - a) vara rena och torra innan de används, och

¹⁴ Dessa grundläggande krav återfinns i artikel 21 och 22 i förordning (EG) nr 1069/2009. Men notera att de mer detaljerade kraven är inklippta längre fram i detta dokument.

¹⁵ I detta fall den som har ansvar för de döda djuren.

¹⁶ Ansaret för att dokument åtföljer sändningen ligger på avsändaren och transportören. För information om handelsdokument hänvisas till www.jordbruksverket.se.

- b) rengöras, tvättas och/eller desinficeras efter varje användning i den omfattning som krävs för att förhindra korskontaminering.
- 3) Returbehållare ska vara förbehållna transporter av en viss animalisk biprodukt eller därav framställd produkt i den omfattning som krävs för att förebygga korskontaminering. Returbehållare får dock användas under förutsättning att den behöriga myndigheten har godkänt sådan användning för transport av olika animaliska biprodukter eller därav framställda produkter under förutsättning att de rengörs och desinficeras mellan användningarna på så sätt att korskontaminering förhindras,
- 4) Förpackningsmaterial ska bortskaffas genom förbränning eller på annat sätt i enlighet med unionslagstiftningen.¹⁷

Kap. II Identifiering

- 1) Alla nödvändiga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att
 - a) sändningar av animaliska biprodukter kan identifieras, hålls avskilda och förblir möjliga att identifiera under insamling på den plats varifrån de animaliska biprodukterna härrör och under transport,
- 2) Under transport och lagring ska en etikett som anbragts på förpackningen, behållaren eller fordonet
 - a) tydligt ange vilken kategori de animaliska biprodukterna tillhör, och
 - b) vara försedd med följande tydliga och läsliga påskrift på förpackningen, behållaren respektive fordonet:
 - i) När det gäller kategori 2-material i form av döda djur ”Ej avsett att användas som foder”.¹⁸
 - ii) När det gäller kategori 1-material i form av döda djur ”Endast för bortskaffande”.

Kap. III Handelsdokument

- 1) Under transporten ska ett handelsdokument i enlighet med förlagan i detta kapitel¹⁹ åtfölja animaliska biprodukter.
- 2) Handelsdokumentet ska utfärdas i minst tre exemplar (ett original och två kopior). Originalen ska åtfölja sändningen till dess att den når slutdestinationen och sparas av mottagaren. Producenten ska behålla en kopia och transportföretaget den andra.

¹⁷ Förpackningar som har innehållit döda djur i form av kategori 1- eller 2-material, ska förbrännas enligt samma villkor som kategori 1- och 2-material.

¹⁸ I detta sammanhang (vid transport till kremering) kan det vara mer lämpligt att ange sändningen som ett kategori 1-material och skriva ”Endast för bortskaffande”.

¹⁹ Denna förlaga har inte klippts in här. Se istället vidare information nedan.

- 3) Animaliska biprodukter ska åtföljas av ett handelsdokument enligt förlagan i punkt 6 under transporten inom unionen.²⁰
- 4) Åtföljande handelsdokument ska sparas i minst två år så att de kan läggas fram för den behöriga myndigheten²¹.

Detaljerad information om handelsdokument hittar du i bilaga VIII i förordning (EG) nr 142/2011.

Jordbruksverket har tagit fram särskilda förenklade blanketter som kan användas om inte det standardiserade handelsdokumentet används. Läs mer på Jordbruksverkets webbsida www.jordbruksverket.se.

Kap. IV Register

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser

- 1) Ett register ska föras och innehålla följande:
 - i) datum då materialet togs emot,
 - ii) mängden material,
 - iii) i tillämpliga fall, numret på öronmärket²², om det rör sig om hela djurkroppar och huvuden,
 - iv) materialets ursprungsart som det avsänds från, samt
 - v) transportörens namn och adress.
- 2) Genom undantag från punkt 1 behöver driftansvariga inte spara uppgifterna ovan separat, om de sparar en kopia av handelsdokumentet för varje sändning och tillhandahåller dessa uppgifter tillsammans med de andra uppgifter som krävs i punkt 1 ovan.
- 3) Driftansvariga för förbrännings- eller samförbränningsanläggningar ska föra register över mängder och kategorier av animaliska biprodukter som förbränns eller samförbränns och respektive datum när detta skedde.
- 4) Register ska sparas i minst två år så att de kan läggas fram för den behöriga myndigheten²³.

²⁰ Hänvisning till förordning (EG) nr 142/2011 och information nedan (kursiv text).

²¹ Jordbruksverket alternativt kommunen beroende på typ av anläggning.

²² Detta gäller produktionsdjur.

²³ Jordbruksverket alternativt kommunen beroende på typ av anläggning.